

ПЕРІОДИЧНІ ВИДАННЯ ЯК ДЖЕРЕЛО ІНФОРМАЦІЇ В БІОГРАФІЧНОМУ ДОСЛІДЖЕННІ

Підготовка біографічного дослідження потребує використання відповідних джерел інформації, одним з яких є періодичні видання (газети, журнали, бюлетені та ін.).

Особу персоналії маємо вивчати у суспільно-історичному контексті. Детальний аналіз періодичних видань допомагає глибше зрозуміти та осмислити соціокультурні виміри життя та діяльності особистості.

Отримати об'єктивний фактичний матеріал для персоналістичного дослідження можемо, насамперед, з автентичних матеріалів, що їх підготувала окрема особистість. Вони є джерелом первинної інформації про погляди педагога на певні події, явища та проблеми, ідеї, досвід, напрацювання, а також цінності та світогляд особистості в цілому.

Публікації у пресі про життя і діяльність конкретної особистості з фактами її життєвого та творчого шляху ознайомлюють громадськість, наукову спільноту.

Завдяки статтям і рецензіям про персоналію у періодичних виданнях маємо змогу отримати уявлення про актуальність біографічного дослідження, розвиток ідей, поглядів та їх інтерпретацію в умовах сьогодення.

У контексті означеного важливим джерелом інформації про періодичні видання є каталоги провідних бібліотек України та бібліографічні покажчики, які містять узагальнену та систематизовану інформацію про періодичні видання.

Приміром, на сайті Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського представлено абетковий каталог періодичних видань [1], а на сайті Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського – алфавітний список назв вітчизняних періодичних наукових видань із зазначенням переліку років та номерів (випусків), що доступні для перегляду повних текстів статей [2].

У такий спосіб, проаналізувавши різноманітні періодичні видання, історик освіти зможе здійснити вичерпне біографічне дослідження.

Список використаних джерел

1. Абетковий каталог періодичних видань. URL: <http://dnpb.gov.ua/ua/katalohy-i-kartoteky> (дата звернення: 19.05.2022).
2. Наукова періодика України. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=F&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN (дата звернення: 19.05.2022).

С. В. Тарнавська

НАУКОВО-ДОПОМІЖНИЙ БІБЛІОГРАФІЧНИЙ ПОКАЖЧИК «НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ В УКРАЇНІ» (2019) ЯК ДЖЕРЕЛО ПЕДАГОГІЧНОЇ БІОГРАФІСТИКИ

Педагогічна біографістика – складник історико-педагогічної науки про створення наукових біографій педагогів та освітніх діячів, укладання відповідних біографічних словників і довідників, різноманітних видів біографічної та біобібліографічної продукції, формування електронних ресурсів біографічної інформації (за трактуванням доктора педагогічних наук Л. Д. Березівської) [1,

с. 286]. Важливу роль у систематизації, створенні та поширенні біографічного знання належить Державній науково-педагогічній бібліотеці України імені В. О. Сухомлинського. Серед низки інформаційних ресурсів, підготовлених фахівцями книгозбірні, на окрему увагу заслуговують бібліографічні покажчики як джерело біографічних досліджень.

У сучасних умовах боротьби українського народу проти російських окупантів дедалі більше актуалізується питання національно-патріотичного виховання. Сьогодні надзвичайно важливим є врахування у виховному процесі історичного досвіду, зокрема вивчення поглядів видатних українських педагогів на проблеми формування національної свідомості та патріотичних почуттів. Науково-допоміжний бібліографічний покажчик «Національно-патріотичне виховання в Україні» [2] суттєво розширить джерельну базу біографічних розвідок. Структуру видання розроблено з урахуванням поділу системи освіти України на окремі ланки. Хронологічні межі добору матеріалів охоплюють 2014–2018 рр. Бібліографічні записи (понад 2700) згруповано у 8 тематичних розділах. Другий розділ покажчика присвячено питанням виховання громадянина-патріота у творчій спадщині видатних постатей України, зокрема й педагогів. На сторінках видання подано відомості про праці сучасних дослідників, у яких висвітлено ідеї видатних педагогів минулого (Г. Ващенко, Б. Грінченка, М. Драгоманова, О. Захаренка, С. Русової, І. Огієнка, В. Сухомлинського, К. Ушинського та ін.) щодо громадянського виховання дітей та молоді, формування у них національних цінностей та патріотичної свідомості. Значну увагу приділено вивченню творчого доробку В. Сухомлинського – видатного українського педагога-гуманіста, знаного в багатьох країнах світу.

Пропонований бібліографічний покажчик сприятиме покращенню інформаційного забезпечення біографічних розвідок, розширенню знань про творчі надбання видатних педагогів України, які зробили вагомий внесок у становлення та розвиток національної системи освіти й педагогічної думки. Сьогодні, у складні часи протистояння українців російським загарбникам, вивчення питань національно-патріотичного виховання, зокрема через призму педагогічної біографістики, є надзвичайно важливим пріоритетним завданням.

Список використаних джерел:

1. Березівська Л. Д. Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського як інтегратор і поширювач педагогічного біографічного знання / Л. Д. Березівська. *Українська біографістика*. 2015. Вип. 12. С. 283–295. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ubi_2015_12_16.
2. Національно-патріотичне виховання в Україні : наук.-допом. бібліогр. покажч. / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; [авт. вступ. ст.: Бех І. Д., Журба К. О. ; упоряд.: Страйгородська Л. І., Пономаренко Л. О., Тарнавська С. В. та ін. ; наук. ред. Березівська Л. Д. ; бібліогр. ред. Пономаренко Л. О.]. Київ : [б. в.], 2019. 368 с. URL: <https://dnpb.gov.ua/ua/?ourpublications=20548>.

Л. І. Ткаченко

МОТИВАЦІЙНИЙ ВИМІР ЖИТТЄСТВОРЕННЯ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ

Дослідження біографії Григорія Савича Сковороди (1722–1794) – видатного українського філософа і педагога, складає як певні труднощі, так і надзвичайний науковий інтерес. Труднощі полягають в тому, що попри достатню кількість спроб